

BÁCSKAI KÖZÉRDEK

Megyei érdekű társadalmi és közgazdasági hetiközlöny

A Bácsbodrog vármegyei községi jegyzők egyesületének hivatalos lapja

Szerkesztőség és kiadóhivatal KULA, TELEFON 14 Hircetések árszabás szerint Nyílt-tér soronként 30 fillér	KISS GYULA B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. elnöke SZERKESZTŐSÉG BERCSÉNYI JÓZSEF B.-B. vm. közs. jegyzők egyes. főjegyzője	Főszerkesztő BERKOVITS REZSŐ Felelős szerkesztő BERKOVITS MÁRK	Előfizetési díj negyedévre 2 K félre 4 K, egész évre 8 K Egyes szám ára 20 fillér Megjelen va-ánap
---	---	---	---

XVII. évfolyam

KULA, 1913 december 28.

52. szám

Bucusz az 1913-as esztendőről.

Soha még bucsuzkodás könnyebb szívvel nem történt, mint ez a mostani. A babonás 13 szám valóban megfelelt a hozzá fűzött rettegésnek. Siralmasabb, nehezebb esztendőt talán csak az elnyomatás első esztendéjében szenvedett a magyar. Nemcsak arról van szó, akiket árviz, égháboru mindenükből kifosztott és most inséges napokat látnak, a közirgalom keserű kenyérét eszik, — nemcsak ezekről a százazrekre menő családokról van szó, nemcsak a szintén ezekre menő munkanélküliekről, akiknek karácsony éjszakáján talán elég meleg hajlékuk sem volt, — hanem szó van a kenyérkereső Magyarország minden tagjáról, akiket az 1913. esztendő oly súlyos gondok elé állított.

És nem is hisszük, s nem is merjük megjósolni, hogy azokat a romokat, amelyeket az 1913. esztendő itt hagy, — a jövő esztendőben minden szomorú emlékezés nélkül, el tudjuk takarítani. Nem hisszük, hogy az idők nehéz járása egyszerre megszűnjön, hiszen olyan nagy gazdasági sebeket ejtett egész Európán a kelet villongása és háborúja, — hogy az európai világháború réme ellen állított szuronyerdő milliárdos terheit sanyli a közkereső polgárság minden rétege. Nemcsak itthon, nemcsak Európában, hanem az egész világon gazdasági pangás és ennek nyomában szükség és nyomorúság van. Az Amerikából érkező hajók Európa minden kikötő városába hozzák a megcsalódott kivándorlókat. Amerikában sincs munka, az osztrák-magyar konzulátus éppen most adja tudtul, hogy annyira megostromolták a hazautazásra szükséges hajójegyért, — hogy többé senkinek sem szolgálhat. Ennek ellenére ezrével jönnek haza a magyarok, jelezve, hogy az 1913. esztendő Amerikára is meghozta a maga gazdasági válságát és nem egyedül a magyarok balcsillaga ragyog az égen.

Ujévi szokások.

Az ujév napján szokásos lakmározás, mulatozás, köszöntetés, s a rokonoknak és ismerősöknek való ajándékozás pogány eredetű, mint az ujév ünnepe, vagyis az év első napjának megünneplése maga is. A rómaiak Janusnak, a kezdet és vég, utóbb pedig a hajózás és kikötő istenének ünnepeit ülték e napon. Rómában ez ünnepen óriási mulatozás, füstölés, illuminálás, sőt mindennemű tivornyázás és kicsapongás volt divatban; a pápák pedig, hogy tüntessenek e pogány szokás ellen, inkább büjtőt rendeltek a keresztény híveknek. Utóbb aztán, mikor a keresztények is megünnepték már az ujévet, szintén átvették a különböző mulatozásokat. A kereszténység első századaiban tudniillik egyáltalán nem ismerték az ujévi ünnepet, s csak Krisztus születésének nyolcadik napjáról, vagyis körülméltetéséről emlékeztek meg. Csak a VII. században mutatkoznak az ujév megünneplésének első nyomai, s mint bevett rendes egyházi ünnep csak a XIV. században találjuk említeni.

Az ujévi babonának gyakorlása az év utolsó napjának: Szilveszter napjának éjszakájára esik, mivel általános szokás ekkor ében megvárni az ujesztendő beköszöntését, az évfordulót jelentő tizenkettedik órát. Egyik legelterjedtebb babona ekkor az éjfél előtti ólomöntés, amit többnyire lányok végeznek. Olvasztott ólomot csöpögtetnek valamely edényben levő hideg vízbe, s a folyó ólom kihülve mindenféle alakot vesz fel. Abból követ-

Rosz öreg esztendő! Mennyi gondot, aggodalmat és bánatot okoztál nekünk, mily örvendő bucsuzunk el tőled és várjuk jobb reményekkel az újat. Mi lenne az ember remény nélkül! kiált fel egyik munkájában Eötvös József; s valóban bizonytalan jövőnknek legjobb utavalója a remény, mely annál szebb virágot hajt, minél ifjabb annak kebele, kiből a reménység duzzad. És ha elnézem az ágyagnak esett, reménytelen beteget, kinek bágyadt szeméből mégis a reménység sugara tör elő, — végtelen hálával vagyok a Gondviselés iránt, hogy az embernek a nehéz életküzdelemben a reménység vezérsíllagát adta.

Nagy okunk van kívánni, hogy az öreg esztendő súlyos gondja elmúljon rólunk. Hány embert viselt meg ez az öreg esztendő olyan zordul, hogy talán talpra sem állhat, ha existenciájának ekkora megröbáltatása várna rá a jövőben. De lehetetlen, hogy ez a gazdasági, ipari és kereskedelmi válság a maga egész hidegségével átmenjen a közeledő új esztendőre, hiszen a reménységnek hajnali sugara mint-ha bevilágítaná az öreg esztendő utolsó sötét éjszakáit, mintha derengene egy szebb, egy jobb jövő felé.

Jöjj el boldogabb ujesztendő! Enyhítsd gondjainkat, valósítsd reményeinket, teljesítsd vágyainkat. A mi viszályos magyar nemzetünknek hozz békét. Hogy jobban szeressük a hazát, semmint gyűlölni tudjuk egymást, mert nem egy politikai hiten vagyunk. Hozz békét az egész emberiségnek, mert hiszen a mult esztendő szomorú tapasztalása szerint minden háborút megsínylenek nemcsak a hadakozó felek, hanem azok is, akik tétlenül nézik a véres párviadalt. Hozz békét az egyeseknek. Hozz több szeretetet a szívekbe, mely az emberekből távozóban van.

Reménykedő szívvel nézünk a közeledő ujesztendő felé, remélve, hogy minden esetre jobb lesz, mint amelyiknek nyomába lép. Bőtermő esztendő kellene nekünk és

ennek nyomába nagy gazdasági, ipari és kereskedelmi fellendülés, hogy az erővesztett emberek talpra álljanak, hogy a munkanélküliség nyomasztó gondja és insége megszűnjön. És bár az ujesztendő ne látogatna meg csapásokkal közszerencsétlenségekkel, melyekben oly kérlelhetetlen volt elődje, a most letűnő öreg esztendő. Folyómedrek vize folya le csendesesen, vész nélkül, terhes fellegek vonulnának el kárt nem okozva, hanem megtermékenyítve áldásos esővel az ősi magyar földet, amelyet a bizonytalan időjárás miatt, egyre kedvetlenebbül szánt a magyar; foszladozó reményevesztetten, vajjon veritékes munkáját fürgeteg és égháboru nem teszi-e tönkre? Oh! add vissza ujesztendő régi reményünket és adj veritékes munkánkra sikert és áldást.

Isten, kinek kezében vagyunk valamennyien, — bölcs akaratától függ minden, hogy mi teljesedik az új évre ébredező reményünkben? Azért gyarlóságunk tudatában hozzá emeljük fel tekintetünket és tőle kérjük nemzetünknek és mindannyiunknak az új, a jobb, a boldogabb esztendőt.

Olvasóinknak pedig kívánjuk, hogy reményt keltve vegyen bucsut az öreg esztendőről, várva jobbat!

Boldog Ujesztendőt Olvasóinknak!

Falu és város.

Pest-, Jásznagykunszolonk-, Heves- és Csanádmegyék községei országos mozgalmat indítottak azért, hogy a városok mintájára a községeket is államsegélyben részesítsék és az állam érdekében végzett munkáikért — mint adóbehajtás, katonakötelesek összeírása — kárpótlásban részesítsék. Elpanaszolják, hogy a magyar falu mennyire szegény. Az állam ezerhatszáz millió koronás költségvetésében nincsen olyan számbavehető tétel, amely kifejezetten a községek fejlesztésére szolgálna, noha

keztenek aztán, hogy kinek minő alakot mutat az általa csöpögtetett ólom. Ha a kihült ólomdarab keresztelhez hasonlít, az halált jelent, ha koszorúhoz, az menyasszonyságot, férjhezmenést; ha az ólom emberalakot sejtet, az is azt jelenti, hogy az illető az újévben férjhez megy. Az ólom mindenféle szerszámalkot is föl szokott venni, amiből aztán megjósolják, hogy milyen foglalkozásu lesz a jövődöbeli. Ez sok mulatságra ad alkalmat. A bölcső-forma azt jelenti, hogy az illetőnek gyermeke lesz a következő évben, s mivel sokszor nemcsak hajadonok, hanem menyecskék és özvegyasszonyok is résztvesznek az ólomöntésben, e révén is sok mulatság és tréfálkozás támad.

Nagyobb társaságokban, kivált városi körösmákban és kávéházakban szokás a besötétített szobában éjfélkor visító malacot elereszteni. Akihez aztán a malac fut és aki meg bírja fogni, az szerencsés ember lesz abban az esztendőben, s köteles természetesen a társaságnak áldomást fizetni.

Hajadonok Szilveszter éjszakáján fésűt és tükröt tesznek a fejük alá, hogy meglássák álmukban jövődöbelijüket. Az is szokás, hogy éjfélkor sötétben kimennek a fűszekbe s fölnyalabolnak egy csomó vágott fát. Ha pár a fadarabok száma, biztosan férjhez megy abban az évben, ha páratlan, még várhatja a szerencsét. De jaj, ha tizenhárom darabot talál fölemelni, az szerencsétlenséget vagy halált jelent neki.

Elsőrangú ujévi babona, — amint tudjuk — hogy ujév napján sült malacnak, vagy legalább

is dísznóhusnak kell lenni az asztalon, s csirke-nek semmiesetre sem. Mert a malac előre fut, a csirke ellenben hátra kapar. A malac-éves ujévkor majdnem oly általános szokás nálunk, mint a spanyoloknál karácsonykor a pulyka-éves. A legutolsó spanyol koldus is szerencsétlennek érzi magát, ha karácsonykor nem ehettik pulykát, s ha egész évben nem evett is húst, karácsonykor meg kell lenni a pulykájának.

Mostanában, mikor városokban — kivált ujévkor — roppant drága a malac, sok helyen nyullal helyettesítik, mert az is előre szokott futni. Ismeretes, hogy az ujévi ajándékok közt is nagy szerepet játszik a játék-üzletbeli vagy cukrászdai szerencse malac, s hogy az ujévi kespelevezőlapoknak is főképpen ez a díszük és tréfájuk.

Nagyon fontos — persze csak a babonás embernek — hogy kivel találkozik az ember először ujév napján. Kéményseprővel találkozni legjobb. Fialat férfival találkozni, az is szerencse. Vénasszonnyal találkozni először kész veszedelem, bakterrel találkozni pedig egyenesen szerencsétlenséget és halált, vagy legalább is súlyos betegséget jelent. Általában, amit az ember ujév napján csinál, vagy ami ujév napján ér, az előjel az egész esztendőre, vagyis az az egész évben ismétlődni fog, a közhiedelem szerint. Ezért mulatnak az emberek ujév napján; ezért nagy baj, ha valaki e napon beteg, vagy valami kár ér; ezért nem szabad e napon lustálkodni, vagy a házastársaknak civódnia, mert különben szerencsétlen és boldogtalan lesz az egész esztendőjük

azoknak közterhei évről-évre óriási arányban növekszenek. Hogy ama bogárhátú házikókban az eperfák árnyékában csak a kényszerűség miatt tulzásokba vitt egyszerűség s nemcsak a költők rózsaszínében látott egyszerű boldogság lakozik: azt józan, kegyetlen számok világítják meg igazán. A községi pótdadó országos átlaga 1881-ben még csak 18.6 százalék volt, de ez a szám 1898-ban fölemelkedett 34.4 százalékra. 1908-ban felszökött 46.4 per centre. Száz százaléknál is magasabb pótdadója van 1386 községnek és vannak falvak, amelyekben az állami adó 300, sőt 500 százalékára rugott föl a pótdadó. A községek adósságainak szaporodása messze fölülhaladja vagyónak szaporodásának arányait.

Bizony igazuk van a községeknek, ha panaszosan kérve folyamodnak segítségért az államhatalomhoz! Csak abban nincs igazuk, amikor most a mozgalmuk során szóban és írásban tesznek összehasonlításokat a városokkal. Nincs — fájdalom — igazuk abban, amikor hangsúlyozzák, hogy a városok felé fordul a kormányok figyelmé, hogy a városokat dédelgetik minden igényeikkel. Vajmi helytelenül hivatkoznak arra, hogy ime a városoknak milyen jó a dolguk, hogy azokban aszfaltozott közön szépelegnek a népek, ott világított estékbe ragyognak ki a gazdag kirakatok, azokban lendül az ipar és az emberi kényelmet szolgáló sokféle intézmény áldása mellett, azokban gyűl össze a hatalom, ott él a műveltségnek minden gyönyörűsége, ott világít a tudomány minden vívmánya, ami érdemessé teszi az életet arra, hogy leljük! Ugyan, ne tessék hizelegni, tisztelt urak, ha már azt a komoly és igazán nagyon helyes propagandát csinálják a községek boldogulásáért! Csak be kell utazni a magyar vidéki városokat; csak bennük kell élni kevés ideig s aztán egy őszinte és elfogulatlan tapasztalás alapján kell ítéletet mondani arról, hogy micsoda különbség van a magyar falu és a magyar vidéki város között. Hány olyan városunk van, amely a maga belső és külső kulturális életében igazán a város nivójára emelkedett a falu fölé? Még talán az egyik kezünk ujja is sok a megszámlálásra. De még ezekben is hol vannak a műveltségnek és gazdagságnak azok a kényelmei, amelyekért olyan nagyon irigyelhetni a városokat? . . . Gazdagság? . . . Igazán nevetelhetne az ember, ha kedve volna hozzá. A pótdadók keservéről sok város ejthetne egy-két ugynevezett zokszót, de igazán nem érdemes!

A közvetlenségről, a világítatlanságról lehetne beszélni még a legnagyobbakban is, amelyekben pedig ama bizonyos kulturkényelemnek kellene szétterpeszkednie.

Nem! Ne hivatkozzanak a jólétért agítáló községek a magyar városokra. Hivatkozzanak inkább a külföldi, angol, német, francia falvakra. Mert ezeket, ha nem is volnának jobb módban, mint a mi községeink, — pedig alighanem jobb módban vannak — legalább nem ismerjük annyira, mint a magyar városokat. B.H.

Hirek

Vármegyei közgyűlés volt f. hó 23-án Zomborban. A terjedelmes és nagy körültekintéssel kidolgozott alispáni jelentést a közgyűlés egyhangulag tudomásul vette. — Lánckör Antalfi a vármegye érdemes másodfőjegyzőjét 40 évi buzgó és lelkiismeretes közszolgálat után teljes fizetéssel és teljes lakpenzzel nyugdíjazták. Az elnöklő főispán sajnálkozását fejezte ki a nyugatombba vonult főtisztviselő távozásán és szerencsét kívánt a jól megérdemelt nyugalomhoz. — Ezután Scherer Rezső aljegyzőt a másodfőjegyzői, Dekker Oszkárt pedig az aljegyzői állásra megválasztották. — A központi választmányba kerületünkben dr. Récsy Ede, dr. Schneider Károly, Kiss Gyula, Geyer Péter, míg a közigazgatási bizottságba dr. Molnár Károly, dr. Récsy Ede, Szemző Gyula, Szemző István és dr. Vojnovits Vladán törvényhatósági bizottsági tagok választották.

A kulai polgári olvasóegylet választmánya f. hó 26-án este tárgyalta a következő beadványt, melyet Berkovits Márk olvasóegyleti tag, Csajági Bernát olvasó-egyleti tagságának törzése ügyében benyújtott. Berkovits Márkot és lépésre Csajági Bernát förtelmes piszkolódásai és a nagykiindai járásbíróóság előtt ellene emelt hamis vádja indította — mely alól, mint közöltük, az első bíróság Berkovits Márkot felmentette. A beadvány így szól:

A Polg. Olvasóegylet tek. Választmányának Kula.

Tekintetes Választmány!

Tisztelettel alulírott Berkovits Márk, mint a Kulai Polg. Olv.-Egylet r. tagja, azon kérelemmel járulok a tek. Választmány elé, hogy Csajági Bernát nyug. tanítót az Olvasóegylet tagjai sorából törölni méltóztatsek.

Kérelmem indokai a következők:

Olvasóegyletünk tagjai sorába csak kifogástalan jellemű férfiakat vehet fel. De a tisztelt választmánynak és az Egylet tagjainak feladata és kötelessége is, hogy Olvasóegyletünk jó híre érdekében arra is ügyeljenek, hogy ezen egylet erkölcsi nivója fentartassék.

Ismeretesek azok a diffamáló vádak, melyekkel úgy a Bácskai Közérdek, mint alulírott Berkovits Márk — közügyekből kifolyólag — Csajági Bernátot illeték s ide mellékelek minden reá vonatkozó közleményt.

Csajági Bernát 1911. évi július havában a közönségnek nyomtatvány útján bejelentette, hogy sajtópert indít, azonban ezt meg nem cselekedte és így a vádak alól felmentést sem nyert.

Olvasóegyletünk súlya és tekintélye, valamint jövő fejlődése is megkövetelik, hogy ily egyén a tagok sorából — minden melléktekintet nélkül — töröltessék.

Az elbírálásnak azt a mértékét, melyet minden komoly Egylet szem előtt tart, midőn diffamáló dolgokról van szó — a Kulai Polgári Olv.-Egylet t. választmánya sem mellőzheti és csak Egyletünk és társadalmi életünk érdekében cselekszik, ha ily tagot soraiában megtűrni nem kíván. Kula, 1913. dec. 17.

A tek. Választmánynak kiváló tisztelettel

Berkovits Márk.

A f. hó 26-iki ülésre azonban a szavazatra jogosult választmányi tagok fele sem ment el. Megjelent 15 tag és a többség a kizárást nem kívánta. Az alapszabályok szövegerint értelmezése mellett — a tagság csak akkor szűnik meg, ha a tag büntön-büntetésre ítéltetett. Ami ezen alul marad az az Olvasóegyleti tagságra nem bír befolyással. A hozott határozat a közgyűléshez megfelelőbbé tehető.

Közgyűlés. Kula község képviselőtestülete f. hó 30-án d.e. 9 órákor rendkívüli közgyűlést tart.

Kula község f. hó 28-án vasárnap d. u. 2 órákor a sporttelepen, községházával szemben levő kuglizót árverésen eladja. Azután a tanácssteremben 3 órákor a hetivásárhelypénzszedési jogot is nyilvános árlejtésen berbe adja.

A Kereskedők Egyesületének ma esti bálja iránt igen élénk az érdeklődés. A péterváradai cs. és kir. gyalogezred vonós-zenekara fog játszani. A kereskedők bálja, mint eddig, úgy most is bizonyára kitünően fog sikerülni.

A karácsonyfa-ünnepélyek úgy Váryné Deák Nella, mint Milla Mariska óvónők óvodájában nagy közönség részvétele mellett meghatóan folytak le és a két jeles óvónő kiváló gyermekszertetéről és nagy fáradozásukról tettek tanúságot.

Jótekonyság. F. hó 24-én d.e. 9 órákor Kula község tanácsstermében a korán elhunyt Récsy Dezső emlékére tett 5000 K-s alapítvány kamatait osztották fel. Összesen 305.39 K került felosztásra: Legyenácz P. 5.39 K-t, 15 szegény ember a 20 K-t kapott. Ezek: Jurisics Milán, özv. Moity Kuda, özv. Prekajacz Milicza, Eckstein Samu, özv. Winterstein Károlyné, özv. iij. Bauer Fülöpne, özv. Bosnyák Ferencné, özv. Szücs Györgyné, özv. Galambos Andrásné, özv. Bognár Andrásné, özv. Karch Konrádné, özv. Uj Mátyásné. Szeipl Anna, Schmidt Ottóné, özv. Kesz Jánosné. — Löwy Adolf szíves adományából, 150 K-ból a 10 K-t kaptak: özv. Stolz Józsefné, özv. Mehr Józsefné, Mack Ádám, özv. Gulyás Mihályné, Farkas Mihály, Horvát György, özv. Dóra Jánosné, özv. Deutsch Jakabné, özv. Braun Rozália, Miskovits Pava, özv. Legyenácz P. 20 K-t, özv. Cselity Milánné, özv. Sárits Persida, Scherer Rajmund és Szilágyi Lajos. — Az *urbéri alap* kamataiból 201.97 K-ból 23 gyermek kap ruhát e hó 31-én d. e. 9 órákor a községéghaza tanácsstermében.

Egy jótekonny adakozó. Kulán már második ízben ad egy fiatal kereskedő karácsonyra szegény, ruhát még nem kapott iskolásoknak — ruhát. Az idén is nem kevesebb, mint 14 iskolás kapott karácsonyra ruhát minden iskolából, tehát felekezet különbség nélkül. Ez a derék fiatal kulai kereskedő: Dévai Pál, akinek szép tette dicséretre nem szorul, de követésre igen.

A „Botond“ társaság, mely rövid egy-két év előtt alakult a Juhász-vendéglőben, egyleteink közt hamarosan egyik első helyre került. Szép, modern helyisége bár nem nagy, de mindig van benne társaság és barátságos terefe és egy pohár ital mellett mulik az idő. Az egyletnek közel 70 tagja van már és mivel sem az ivást nem erőltetik és a kártya sem kerül kézbe, politika sem folyik, az egylet tényleg sokkal jobb, mint kezdetben egyesek híreszteltek. Mi sem bizonyít e mellett jobban, minthogy ez a szép jövővel kecsegtető egylet, mely az intelligenciának különösen fiatalabb tagjait mind összehozta — már most a jótekonyság oltárán áldozhatott. — Dacára annak, hogy az egyletnek legutóbb kiadásai voltak, mégis 6 fiút és 1 leányt ruházott fel teljesen e hó 24-én d.u. egyleti helyiségeiben. Ez alkalomra úgy hölgyek, mint a tagok nagyszámában jelentek meg. A gyermekek új ruháikba felöltözve jelentek meg és gyümölcsössel, cukorkával, enniávalokkal megajándékozva boldogan távoztak. Főtiszt. Boberity Milán g. kel. esperesplebános ezután szép beszédet mondott és kiemelve az elnök, dr. Ott Ferenc érdemét, éltette a megjelent hölgyeket és áldozatkész tagokat. — Remélhető, hogy jövőre már több gyermeket ruházhat fel az egylet, melynek buzgó titkára, Rosenberg Tódor a gyermekek felruházása ügyében sokat fáradozott.

A „Rokkant-alap“ból és gyűjtésből 11 özevegnyet segélyezett a kulai ipartestület a 11.50 K-val. Névsort és a gyűjtés eredményét a jövő számban hozzuk.

Kitüntetett munkás. Szép ünnepély volt karácsony másnapján a kulai ipartestületnek. Krámer Márton elnök szép beszéd kíséretében adta át a meghívott munkaadók és munkások előtt a kereskedelmi minster jutalmát Schlarp György kulai cipészsegédnek, aki 32 éve dolgozik Leszkovác János kulai cipésznel. Szegő József ipartestületi jegyző Leszkovác János munkaadót éltette, mint aki a jutalomról szóló Elismerőlevelet díszes keretbe tette. Fejes István ipartestületi alelnök a munkaadók és munkások egyetértésére és összműködésére mondott felkösöntőt, mert csak akkor lehetséges, hogy az annyira elnyomott kisipar újra felendül. A kitüntetett munkás meghatva, szinte büszkeséggel köszöntö meg munkaadójának és a testület elnökségének a rendezett ünnepélyt.

Karácsonyfaünnep Torzán. A torzsai árva- és szeretetházban szerdán este fényesen sikerült karácsonyfaünnepet tartottak, az ott elhelyezett 42 árva gyermek részére. A szép ünnep az árvák karékével, melyet Krug József tanító vezetett, kezdődött. Az alkalmi beszédet Famler G. A. lelkész árvaházi elnök mondta. A megajándékozott és a ragyogó karácsonyfa köré gyűlt árva gyermekek arcáról sugárzott az öröm és boldogság, amely a nagyszámú megjelent érdeklődőket is mélyen meghatotta.

Torzán nagy lelkesedéssel fogadták a m. napokban nt. Klepp Péter a nemrég választott református lelkész. A fiatal, rokonszenves és kiváló szónoki képességgel felruházott lelkész banderiummal várták, diadalívet emeltek, szóval a nép öröme mindenképen kifejezésre jutott. A vasutnál először Schmidt Tibold ref. egyházigazgató üdvözölte, majd Schick Ede községi jegyző a politikai község nevében. Az új lelkész igen szép beszéddel választott. Ezután megindult az impozáns menet a községbe. A ref. templom előtt Schank Henrik ref. tanító üdvözölte szép szavakkal, majd a ref. paplakban Famler G. A. evang. lelkész a presbyterium elén, szívélyes szavakkal üdvözölte az új lelkészt. Karácsony első napján tartotta nt. Klepp Péter első ünnepi beszédét, mint megválasztott lelkész és a templom zsufolóság megtelt hívekkel.

Személyi hír. Szász Ernő, a Hungaria Kendergyár R.T. Ujverbász igazgatója, a Magyar Kender- és Lempar R.T. újszegedi és dunaföldvári gyárainak igazgatójává nevezetett ki. Jól informált forrásból értesülünk, hogy Szász Ernő igazgató a Hungaria Kendergyár R.T. Ujverbász igazgatósági állásának teljes mértékben való megtartása mellett vette át ezen gyárak igazgatását.

Ujvidék sz. kir. város f. hó 16-án tartott diszkozgyűlésén gróf Tisza István miniszterelnököt egyhangulag a város díszpolgárává választották.

Eljegyzés. Székely Kornél budapesti gyáros eljegyezte Budapestén Grósz Ellát, bácskai földinknek Grósz Herman gabona-nagykereskedőnek és nejeének szül. Manojlovits Zsófia úrnőnek leányát.

A zombori m. kir. pénzügyigazgatóság közhírré teszi, hogy az állami italmérsi jövedékről szóló 1899. XXV. tc. 17. §-a értelmében az italmérsi illetéket Bácsbodrogmege területére másodfokban megállapítani hivatott italmérsi illeték felszólamlási bizottság az 1914. évi időszakra vonatkozó tárgyalásait Zomborban 1914. január 16-án d.u. 3 órákor a kir. pénzügyigazgatóság első emeleti nagytermében fogja megtartani.

Ujévi ajándéku^ll ^{vegyen} 1 pár **Lichtmann-cipőt**, vagy egy szép keztyűt, kalapot, sapkát, inget, gallért, nyakkendőt, zsebkendőt, gallérvédőt, harisnyát, erszényt, villamoszeblámpát Kardos J. uri és női divatárú üzletében

Meghívó. A Kulai Iparosdalárda 1914. jan. 1-én a Hungaria és Kereskedők Egyesülete termében részben a kulai rokkant iparosok alapja javára táncal egybekötött műkedvelő-előadást rendez, melyre t. címet (b. családijával) tisztelettel meghívja. Kezdeté este 8 órakor. Helyárak: 1. 2. 3. sor 2 K, 4. 5. 6. sor 1.60 K, 7. 8. 9. sor 1.20 K. Állóhely 1 K. Felülvezetéseket köszönettel fogad és hírlapban nyugtáz. Jegyek előre válthatók Szegő József rendezőnél. Szinre kerül „A parasztkisasszony” népszimű dalokkal, 3 felv. írta Bercik Árpád. — Az estélyen a bácsföldvári jóhírű cigányzenekar játszik.

† **Witz Ede** Péterre község érdemes adóügyi jegyzője a napokban elhunyt. Temetésén megjelentek: dr. Balaton Gyula óbecsei főszolgabíró, a járás jegyzői kara stb. Az elhunyt koporsójára szép koszorúkat helyeztek.

Zombor. A Rákóczi-szoborbizottság e hó 17-én tartotta meg a Polgári Kaszinó tanácstermében az utolsó ülést. Vértesi Károly elnöklété mellett. Jelen voltak Zsulyevits Ernő alelnök, Trencsényi Károly titkár, Vujevich Alajos pénztáros, Szondy Mátyas és Steiner Lajos szoborbizottsági tagok. Elnök jelentést tett a szoborbizottság munkálatainak véglegzéséről, a pénztárnok pedig bemutatta zárszámadását arról a 651-58 K-ról, melyet a város a ministeri jóváhagyás után most utalványozott az előre nem látott, de fölmerült kiadásokra. Zombor szab. kir. város közönségének köszönetet mondtak; a pénztárnosnak a fölmentvényt megadták. Szondy Mátyas és Zsulyevits Ernő kapcsolatos indítványára Vértesi Károly elnöknek, Vujevich Alajos pénztárnosnak, Trencsényi Károly titkárnak, Buday Gerő ünnepélyrendezőnek s az egész tisztikárnak buzgó működéséért elismerést szavaztak.

A torzsai ev. férfi dalegylet folyó hó 28-án Burger Jakab vendéglőjében műkedvelő, dal és táncestélyt rendez.

Combos községnek néhány birtokosa kérvényt adott be a földmívelésügyi ministerhez, hogy mondja ki a tagosítás hasznos voltát. Tekintve azt, hogy a községben a birtoktestek annyira szét vannak szórva, hogy még a pár holdas gazdának is három-négy helyen fekszik a földje, csaknem bizonyosra vehető a minister kedvező döntése.

A baja—apatin—szondi vasut engedélyesei Grerer, Schoch és Grossman a vonalat Szond végállomástól Doroszlón és Militicsen át Hódságig akarják kiépíteni és e célból a szükséges előmunkálatokat már el is készítették. Miután az érdekelt községek a szükséges hozzájárulási összegek nagy részét már jegyezték, valószínűleg már a tavasszal megindítják az építést.

Palánka. A „Philantropia” jótékonyági egyesület f. hó 14-én tartotta első alapszabályszerű közgyűlését a polg. iskola tornatermében. A közgyűlésen öv. Hipp Dezsőné elnökölt, ki nek a nemes ügy érdekében kifejtett munkássága előre is biztosítja az egyesület gyors felvirágzását. Büchler Róbert ujalánki jegyző, a már jóváhagyott alapszabályokat ismertette meg a jelenlévő tagokkal, majd tartalmas beszédben fejtegette az egyesület jövő évi munkaprogramját. Ezután a tisztújításra tértek át. Elnök újból öv. Hipp Dezsőné lett. Az igazgatói tisztségre pedig Honld Imréné választották meg. — Hepp Miklós palánkai cipőfelsőrész-készítőnél, vasárnapról hétfőre virradóra betörtek. Hepp fia, ki 12 óra után tért haza, éppen tetten érte a betörőt, aki az ablakon át egy nagy csomag börtel igyekezett menekülni. A betörő megtámadta a fiatal Heppet, aki revolverét rásütötte s mint a vérnyomok mutatják meg is sebesítette. A betörő ennek dacára fojtogatni kezdte a fiatal embert, ki csak nagynehézsen, erejének teljes megfeszítésével tudott tőle szabadulni. Az azonnal megindított nyomozás dacára nem sikerült a tettest ez ideig kipihatólni. A délmagyarországi őrző és biztonsgági vállalat kitűnő rendőr-kutyája nyomról-nyomra követte a szőkevényt, de a kenderátatók szivattyútelepénél, a kis Dunapartján nyomot vesztett. Ügylászik tehát, hogy a betörő már számolt a körülményekkel és csolnokon jött és távozott.

A vásári helypénz. A kereskedelemügyi minister egy vásári helypénzszerzési ügyben hozott ítéletében kimondotta, hogy vásári helypénzszerzési ügyekben az 1890. évi T. tc-nek a jogosult vámdíjnál magasabb díjak szedésére, illetőleg a vámdíjak fizetésének megtagadására vonatkozó szakaszai, a jogosult vásári helypénznél magasabb helypénz szedése esetén nem nyerhetnek alkalmazást. A vásári helypénz csakis a vásártéren való tényleges helyfoglalás esetén fizetendő.

Miért szükséges a tartalékos tisztek továbbképzése. Erdekés ministeri leirat érkezett az állami hivatalok vezetőségéhez. Arról van szó, hogy a tartalékos tisztekhez, akik állami hivatalnokok, hivatalból intézzenek fölszólítást, hogy egy — a jövő év kezdetén megindítandó továbbképző tanfolyamon résztvegyenek. Az eszmét az a tapasztalat adta meg a hadvezetőségnek, hogy a tartalékos tisztekről gyakorlatok alkalmával a legképtelenebb harcászati baklövéseket lehet megállapítani. Különösen az utóbbi évtizedre áll ez és a balkáni háború kitérésekor, amikor minden percben kenyértörés előtt állott a monarchia — teljes bizalmatlansággal néztek a feladat elé, amit a reserve tisztikar lett volna hivatva megoldani. A továbbképző kurzus az esti órákban lenne megtartva 7—9-ig és hetenkint egyszer.

Dunacséb. Ifj. Bleier Jakab dunacsébi lakosnak 28 éves felesége, ki tifuszban betegedett meg, lázas állapotában egy őrizetlen pillanatban a szomszéd kútjába ugrott s mire hozzátartozói rátaláltak, a kútba fuladt. Két gyermeket hagyott árván.

A karácsonyi dreadnought lapszámok áradatában Uj Nemzedék címmel új politikai, szépirodalmi és közgazdasági hetilap jelent meg. Az új lap szerkesztője dr. Milotay István, a Budapesti Hírlap volt politikai és szépirodalmi munkatársa, s célja, hogy egy tartalmában, hangjában és külső kiállításában egyformán előkelő, pártoktól független s emellett mindig friss, érdekes és változatos szemlélet adjon a közönség kezébe. A lap minden vonatkozásában a demokratikus haladás eszméjét és a magyarság érdekeit szolgálja, s ebben a törekvésben a legkitűnőbb írók, publicisták és szakértők közreműködése támogatja. Az Uj Nemzedék első száma vállalt programjához méltóan csupa érdekesség, elevenség és komolyság. A szerkesztőség beköszöntője után Wekerle Sándor volt ministerelnök írt nagy felhívást keltő cikket az állami jövedelmek fokozásáról. A politikai pártok vezetői közül Andrassy Gyula gróf, Károlyi Mihály gróf, Justh Gyula és Garami Ernő nyilvánít érdekes véleményét az ország jövődjéről. Pompás cikk szól a delegációk intimitásából és kulissza mögötti eseményeiről. Fényes László a fővárosi színházi mizériákat tárgyalja, Mészáros Gyula dr. a Balkán kitűnő ismerője Albánia belső állapotáról fest érdekes képet. Krudy Gyula novellája, Kéri Pál kritikai cikke, Ajtay József közgazdasági tanulmánya s a kisebb cikkek és jegyzetek változatos sora élénkíti meg az Uj Nemzedék első számát. Az Uj Nemzedék előfizetési ára negyedévre 4 K. Mutatványszámot kívánatra negyven küld kiadóhivatal, Budapest, V. Vajkay-utca 1.

A kulai ipartestület ezelőtt mindig farsang vasárnapján tartotta testületi bálját, midőn már mindenki kifogyott a jövedvből és az aprópénzből. Hogy ez ne ismétlődjék, legutóbbi gyűlésén kimondotta, hogy jövő január 18-án tartja meg a bált a sörházi vendéglőben.

A Voltornó menekültje Baján. A napokban megjelent a bajai Központi kávéházban egy markáns vonású, sötét arcbrű fiatalember és egyszerűen, szerényen leült egy asztalhoz, hogy elfogyassa ebéd utáni feketéjét. Alig foglalt azonban helyet a Központi új vendége, egyszerre ő lett az egész publikum érdeklődésének központja. Mindenki sietett a fiatalembert üdvözölni. A kávéház új, illetve rég nem látott vendége nem volt más, mint a Volturo hajójának egyik menekült hajóstisztje, Schönstein Árpád, Schönstein Vilmos bajaszentistváni kereskedő fia. Schönstein Árpád eddig magyar kereskedelmi tengeri hajókon volt hajóstiszt. Most szerződött a rotterdami hajóstársasághoz markonista hajóstisztné. Ennél a társaságnál ez volt az első útja, melyet a rémes véget ért Voltornón tett. A katasztrófáról — ugymond — kevés utat mondhatnék, hiszen hosszán leírtam az esetet annakidején a Pesti Hírlapban. A megmenekülésről így beszél:

— Másnap reggel, amikor alig volt már a hajón néhány legény és a kapitány, a kapitány parancsára ugrottam a tengerbe és ötnegyed óráig tartottam fenn magam a hullámokon, míg a Seydlitz mentőcsónakja felvett. Ha még 10 percig a hajón maradok, ott égek.

— Hová került a menekülés után?
— A Seydlitz gőzös Filadelfiában tett partra, ahonnan Newyorkba utaztam és onnan tértem vissza társaságunk egy gőzösével Southamptonba. Newyorkban kaptam egy érmet, amikor 8—10 napi kimerültség után talpraálltam. Mikor a mentőcsónakból a hajóra vittek, azt hittem megvakultam. 8—10 napig valóban nem is láttam semmit.

— Megállapította már a londoni törvényszék a tűz keletkezésének okát?

— Még nem, mert a tárgyalás még tart. Az én vallomásom erre vonatkozólag az volt, hogy a hajóra hamis bevallás alapján könnyen gyúladó vegyi olajok vagy robbanó anyagok kerültek. S ezektől gyúlt ki a raktár.

— Mik a terve a jövőre?

— Londonban egy Uj-Guineába tervezett állattani és földtani expedíció vezetésére kaptam ajánlatot. Most kellett volna megjelenem a tárgyaláson, de megmondtam nekik, hogy addig nem tárgyalok, míg a szüleimet, akik már napok óta halottnak hittek, meg nem nézem és meg nem nyugtatom.

Elmondotta még Schönstein, hogy idehaza rendkívül érdeklődtek utána. Nagyváradról, Békerekéről, Pécsről, Kassáról, Kolozsvárról és sok más városból kapott számtalan üdvözlő levelet. Sőt voltak olyanok is, akik fölajánlották neki, hogy számára gyűjtést indítanak. Az üdvözléseket megköszönte, a gyűjtést elhárította magától. Amerikában megrohanták a lapok riporterei és a legfantasztikusabb ajánlatokkal árasztották el. Rotterdamba érkeztek ott találta a bajai rendőrség táviratát, melyben kérdezősködnek felőle, hogy életben maradt-e? Schönstein Árpád még néhány napig itthon marad és akkor visszatér a tengerre.

Hogyan fokozzuk a tavasz kalászosok termését?
A tavasz kalászosok valóságos mostoha gyermekei a gazdának. Sohase vet a gazda olyan földbe zabot, árpat vagy tavasz búzát, amely istállótrágyát kapott. Pedig ezek a növények is nagyon hálásak a jó trágyás föld iránt. A frissen trágyázott földben az árpa meg a zab is igen nagy termést ad és sokszorosán fizeti vissza a 3

trágya árát. Csakhogy persze nincs a gazdának annyi trágyája, hogy a kapás növények alá is, meg a tavasz növények alá is istállótrágyát adhasson. De nem is szükséges feltétlenül istállótrágyát adni, mert a helyesen alkalmazott műtrágyákkal akár a tavasz buza, akár az árpa akár a zab termését 2—3 mmászával, sőt többel is lehet fokozni. Az ásványi trágyák kiszórasának azonban már most a tel folyamán van ideje, mert minél korábban szórjuk ki vetés előtt, annál nagyobb lesz terméscsökkenő hatásuk. Agyagos, vályogos, kötött talajra kat. holdanként 150 kg superfosfátot kell kiszórni január-februárban hómentes időben és befogasolni. Homoktalajokra 200 kg kálium-perfosfátot kell ugyancsak ilyenkor kiszórni és befogasolni. Amennyiben az illető talaj már 6—8 év óta nem kapott istállótrágyát, egymagában a superfosfáttal nem erünk el elegendő nagy terméscsökkenővel, mert a talajból egy fontos növényi tápláló anyag, a nitrogén is hiányzik. Ennek a pótlásáról is kell tehát gondoskodni olyan módon, hogy márciusban a már épen kikelt vetésre rászórnunk 30—40 kg chilisaletromot kat. holdanként, mind g csak a déli vagy a délutáni órákban, amikor a növényzet sem esőtől, sem harmattól nem nedves. Hogy e csekély mennyiségű chilisaletrom trágyát egyenletesen tudjuk elszórni, keverni kell azt ugyanolyan súlyú száraz homokkal. A superfosfát illetőleg kálium-perfosfát és chilisaletrommal mind azt a növényi tápláló anyagot megadtuk a talajnak amelyre a növényzetnek gyorsabb fejlődése céljából szüksége van és így egész biztosan számíthatunk arra, hogy a terméscsökkenő nemcsak a műtrágya árát téríti meg, de jelentékeny hasznunk is lesz belőle.

NIMRÓD. Változatos tartalommal jelent meg a Nimród vadász és versenysportlap karácsonyi száma. Vezetőcikkében a zsuki falkavadászatról ír es cimképen e falkavadászársaság falkagyűléseken fejeződik ki, melyet — vadászati közben — Barcsayné, Bánffy Katinka grófnő készített. Közleményeket írtak Dr. Balogh Artur egyet. tanár a Téli vadászatokról, Ifj. Valtas Lajos a Madarakról. Szabó Kálmán szerkesztő pedig egy medvevadászatról számol be. A szöveg között, érdekes vadászatokon készült felvétel reprodukciója van, melyek közül a szatmármegyei agarászatokon és a páro-terebesi falkavadászaton készült képeket emeljük ki. Ezenkívül vadászati, versenyhírek, levelezések és különféle rovatok élénkítik a kitűnő vadászlapot, melyből mutatványszámot szívesen küld a kiadóhivatal Budapest IV. Egyetem-utca 4. Franklin-Társulat.

Fémszálas izzólámpák. Az utóbbi napokban gyakran szó esett a villanylámpa előállítása körül történt szabálytalanságokról, amennyiben egyes villanylámpákat előállító gyárak, szabadalmuk megsértése miatt, perben állottak és ezen pereket meg is nyertek. Ez alkalomból érdemes lesz megemlíteni, hogy a legregibbi huzott fémszálból készült villany lámpákat a Magyar Siemens Schuckert Művek hozták forgalomba és hogy a jelenlegi e cég által forgalomba hozott Wofalámpa alatt ismert villanylámpa a legjobb, legtartósabb és legtakarékosabb.

Különlegesség a kávék között a Kathreiner-féle Kneipp malátakávé.

A Kathreiner a legjobb minőségű malátából készült, minélfogva feltűnő táperővel bír és emellett teljesen ártalmatlan. A világhírű Kathreiner-féle eljárás a Kathreinernek a babkává ízt és szamóját kölcsönzi.

A valódi Kathreiner Kneipp plébános arcképével ellátott eredeti zárt csomagokban mindenütt kapható.

Olcsó pénzkölcsön

4 $\frac{1}{2}$ %-os kamatláb mellett teljesen kifizetve 100-at 100-ért jelenleg csakis magyarországi földekre.

Horvátországi és szlavóniai földekre közönséges kamatozó kölcsönök igen kedvező feltételek mellett lesznek engedélyezve.

Törlesztéses kölcsön 4 $\frac{1}{2}$ %-os kamatláb mellett Horvátország és Szlavóniába jelenleg csakis a záloglevelek átvételével ellenében.

Hercog Fivérek bankháza Szabadka (Kossuth-utca)

7330 sz. 913

Pályázati hirdetés.

Az **ÓFUTAK** községnél megüresedett

községi végrehajtói

állásra pályázatot hirdetnek.

A pályázati kérvények benyújtásának határideje **1914. január 5-ike.**

Az állás javadalma: a községi pénztárból előleges havi részletekben kiutalványozandó 800 K évi fizetés és a községi képviselőtestület által az állás betöltésétől számított 5 évre megszavazott 400 K drágasági pótlék.

Ujvidék, 1913. dec. 3.

WÁLIENT, szolgabíró

Megérkeztek nagy választékban a téli ujdonságok

ügymint: női kötöttkabátok és alsósoknyák, gyermek és férfi swetterek, sport stutznik és ingek, kötött és bőr keztyük, legdivatosabb fűzők, kötőpamukok, remek ujdonságok díszekben, női és férfi téli fehérműk

MRGYANOV JEFTA DIVATÁRÚHÁZÁBA „A MENYASSZONYHOZ“ KULA

Teasütemények, cukorkák

ACSANSZKI ÉS GRUITY KULA (A JÁRÁSBÍRÓSÁG MELLETTI ÚJ ÜZLETHÁZBAN)

Bácsszentiváni Fatelep Tüzifaosztálya Bácsszentiván
mindenféle száraz tüzfát waggononkint szállít előnyös árak mellett. Árjegyzéket kívánatra küld.

MILLIÓK
hasznájják

Köhögés
rekedtség, hurut, elnyálkásodás, göres és szemárhurut ellen a

Kaiser-féle Mell-Karamellák
3 fenyővel

Orvosoktól és magánosoktól való 6100 hitel. bizonyítvány kezkesedik biztos eredményéről.
Nagyon kellemes és jószagú **BONBONOK.**

20 és 40 filléres csomagokban, dobozban 60 filléért kapható
Gergely József
Mály László
gyógyszertárban, Kula

A LEGKÉNYESEBB

izlést is kielégítőleg készít férfiltönyt, felöltőt, angol és magyar szövetujdonságokból

Treuer Péter férjiszabó, Kula
a volt Bischof Ferenc-féle férjiszabó üzlethelyiségben

Tex János és fiai
épület és bútorasztalosok

KULA Deák Ferenc utca 3631

TÉGLAGYÁR

haláleset miatt, kitűnő helyen, 3 országot mentén, eladó esetleg bérbeadó.

Stern, Bajsa (Bácska)

TANONC

(izr.) teljes ellátással felvétetik

Stern Simon és Fia, Bajsa (Bácska)

Ifj. Ábel József angolszabó

KULA (a kir. jbiróság átellenében)

Fagonmunka megegyezés szerint I. II. III. oszt. kivitelben Öltönyök mérték után divatos kivitelben 30 K kezdve

Ujévi

ajándéktárgyak

Furssik János cégnél, Kula

PICEA PUNGENS ARGENTEA

(Ezüstfenyő)

Kiváló szépsége egyetlen tülevelű faj által sem közelíthető meg. Növése erőteljes, szabályos piramis-alaku, tülevelűi gyönyörű fehér és ezüstszőrkék; teljesen télálló. Kiváló szépségű magánálló fa

Picea pungens argentea	1 drb	10 drb
		Korona
50-60 cm. magas	5-	45-
70-80	7-	65-
90-110	10-	90-
120-130	15-	140-

Megálló diszpendányok
150-160 cm. magas darabja 25-30-40 K
200-220 50-60-80 K

Ezen tülevelűeknek egyik kertből sem volna szabad hiányozni, mert a legszebb ékességet képezik, a melyet a tülevelűek egyáltalában nyújthatnak. Szétküldés aug végétől decemberig és március kezdetétől április végéig.

Mühle Árpád udvari szállító Temesvár

DR. LUKITS MIROSLAV

FOGORVOS

Fog- és szájbetegeket fogad 8-11 és 2-5

TELEFON 139 ZOMBOR Zarándok-u 10

Mercur Sósorszesz

(törv. védve)

nélkülözhetetlen háziszer

mely megszüntet minden szurást, szagatást és más testi fájdalmat!

Kapható 44 f., 1.20 és 2.50 K-ás üvegekben

az Első Kulai Sósorszesz vállalatnál, Kula épügy minden gyógyszerárban, drogeriában és fűszerkereskedésben.

KOVANDA SEBESTYÉN

kefe, ecset és messelőkészítő

KULA

Kereskedőknek

áránlattal készséggel szolgál

Pongrácz A. Sándor

úriassabósága

KULA (Ferenc József téri bérpalotában)

Magyar, angol és skót gyártmányú szövetujdonságok nagy raktára

GŐZMOSÓ

fehérmű és vegytisztító intézet

KULA a kir. jbirósággal átellenben

SZÓTER ANTAL

Trebitscher Endre

asztalossága, Kula Árpád út 972

Ajánlja

legújabb divatu butorraktárát

Kereskedőknek is

áránlattal szívesen szolgál

Roburc'pök

ifj. Kovács J. I. cégnél, Kula

1000 drb erős kereskedelmi boritékot
címnyomással 5 K-ért készít a
Berkovits-nyomda ▲▲ Kulán

2787 sz. 913

Árverési hirdetmény.

Felsőkaból község tulajdonát képező vadászatijog 1914. január 1-től 1924. évi február 1-ig terjedő 10 évre a f. hó 29-én d.e. 9 órakor a községháza tanácstermében megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek bérbe fog adatni.

A most már szigorúbb árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Felsőkaból, 1913 december 12.

Szaghmeister János jegyző 2 Zsivánor Péter bíró

ARTÉZI FÜRDŐ

KULÁN
férfiaknak vasárnap, hétfő, szerda, csütörtök, szombat
nőeknek kedd és pénteken
nyitva d.e. 6-12-ig, d.u. 1-6-ig.

KÁDFÜRDŐ naponta férfiak és nőknek.

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótzálas lámpa.
Huzott drótzállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest, VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.